

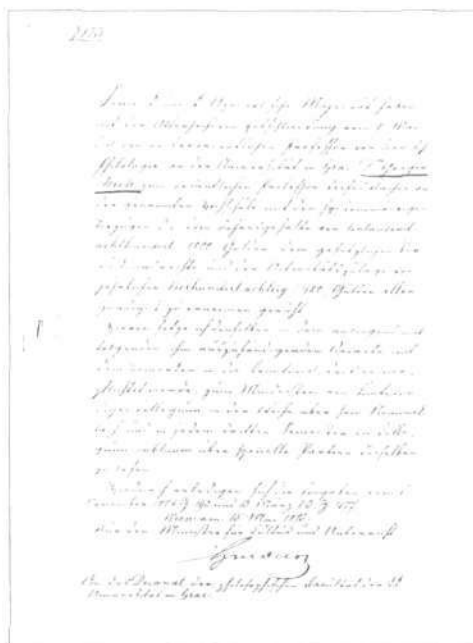
Dr. Gregor Krek na vrhuncu svojega ustvarjanja kot redni profesor na Graški univerzi

Dr. Gregor Krek piše Miklošiču iz Gradca 12. januarja 1875 zaskrbljeno pismo. Opravičuje se, da se za poslane Miklošičeve knjige še ni zahvalil. Želel je to storiti osebno, saj je pričakoval, da bo imenovan za ordinarija (rednega profesorja) še pred koncem leta 1874 in takrat bi prišel na Dunaj. Imenovanje naj bi mu bilo obljubljeno za poletje 1874, zato je tudi povabilo na zagrebsko univerzo odklonil. Vložil je več urgenc na ministrstvo, a brez uspeha. Ker se zadeva vleče že eno leto, je slabe volje. Priporoča se Miklošiču, da bi še on interveniral na ministrstvu.

Šele 15. maja je prišel z Dunaja dekret št. 7123, ki postavlja dr. Kreka za ordinarija na graški slavistiki. Letna plača se mu poviša na 1800 goldinarjev in zraven dobi še poseben dodatek 480 goldinarjev. Dolžan je pa vsak teden 5 ur predavati iz svoje stroke, vsak tretji semester pa mora imeti še dodatna specialna predavanja.

Dober mesec dni po tem imenovanju, 27. junija 1875, se mu je rodil drugi sin, Gojmir, ki je kasneje postal pomemben pravnik in je sodeloval pri polaganju temeljev ljubljanske univerze.

Tako je iz revnega bajtarskega otroka iz odmaknjene gorske vasice postal s svojo pridnostjo in sposobnostjo že v starosti

Dekret ministrstva za kulturo in šolstvo na Dunaju 15. maja 1875, da Gregor Krek napreduje v rednega profesorja

35 let redni profesor univerze, z objavo svojega znanstvenega dela pa mednarodno priznan učenjak. Na družbeni lestvici meščanske družbe je dosegel vrh, imel je lepo in izobraženo soprogo in dva sinova. Usoda, ki ga je tako tepla v mladosti, mu je sedaj postala izredno naklonjena.

V zimskem semestru 1875/76 je predaval staro cerkveno slovanščino in starejša obdobja slovanske književnosti. Za novo leto 1876 je voščil prijatelju Cimpermanu in se zahvalil za njegove dobre želje ter dodal: *»Ako po naključju z mojo nekdanjo gospodinjjo govorite, sporočite ji, da bode gotovo dobila od mene željeno fotografijo, a mahoma njeni želji ne morem ustreči, saj so mi vse fotografije pošle. Precej ko se dam zopet poobraziti, dobi tudi ona eno fotografijo. Ona je bila vedno skrbna in rad se spominjam onih časov, ko sem na Poljanah v podstrešni prijazni izbici marljivo študiral in zraven buden marsikaj potrebnega in nepotrebnega sanjal. Tudi v bolezni, sila nevarni, ki me je bila zadela pomladi 1860, mi je bila postrežljiva in skrbela, da je bilo moje stanje lažje.*

Jaz marljivo rijem po starih knjigah in knjižurah. Delo je v marsikakem oziru hvaležno, zasledi se tu in tam kaj zanimivega, kar trud v izobilji poplača in k nadaljnjemu delovanju spodbuja. Kvar je samo, da pri tem druge stvari zanemarjam, osobito pa novejšo slovansko lepoznavsko slovstvo. Vendar porabljam letošnje počitnice za to, da prebiram, kar je v omenjenem oziru doneslo leto. Prečital sem češke časopise Lumir in Svetozor, zdaj sem pri hrvatskem Viencu in v kakih treh dneh pride naša Zora na vrsto in drugi enaki slovanski časopisi zaporedoma. Ob vsem delam precej natančne kritične in estetične opazke in vtegne se v nekterih letih gradivo vendar tako razrasti, da se bode dala spisati mala knjiga o sočasni slovanski beletristiki.»

Zima pa mu je prinesla mnogo težav. 18. marca 1876 toži Cimpermanu v pismu: *»... Nismo bili nič kaj zdravi in ravno isto slišim iz svojega rojstnega kraja od svojih. Pomagam jim, kolikor morem, da jim olajšam trpljenje, tako očetu Jerneju kot bratu Jožetu, ki se je ves mesec januar v Ljubljani zdravil. Včeraj sem moral kuharico izročiti bolnišnici, ker je čisto obnemogla. Vidite tedaj, da mi letošnja zima ne bode ostala v dobrem spominu. V nekaj dneh bodem končal svoja predavanja in potem najbrže odpotoval v Dalmacijo za dva tedna, če ne pride kaj vmes. Delal bi rad za svoj drugi zvezek v biblioteki francišškanski v Dubrovniku.»*

Povedal je tudi mnenje o tedanjih obeh revijah: *»Zora se je zadnji čas v marsičem precej popravila, Zvon pa za prvim letnikom vidno zaostaja. Koliko prisiljenega, pustega, afektiranega je v njem! Vedno isti Tout comprendre c' est tout pardonner; a vedno zbadanje in celo zaničevanje drugih. Ljudje, ki tako ravnaajo, morajo imeti vse druge duševne sposobnosti v sebi, kot so one, ki jih v Zvonovih proizvodih nahajamo ...»*

Krekova nejevolja nad Stritarjem in njegovim Zvonom je razumljiva, če pomislimo, da je zoper njegovo poezijo nastopil v Kritičnih pismih v Slovenskem Glasniku 1867, leta 1869 je naperil vanj zbadljivi sonet *Pevcu - jezikoslovcu*, leta 1870 pa ga je osmešil v svojem Zvonu s satiro v dramski obliki *Pri Kritonu*.

Iz Petrograda so ga prosili, naj napiše nekoliko člankov za »Slavjanski zbornik« o naših razmerah, slovstvenih in političnih. *»Najbrže bom nekaj napisal, ko druga opravila opravim.»* Ali je res kaj napisal in objavil, bo treba še preveriti. V istem pismu še potoži: *»Žal mi je vedno, da nimamo Slovenci znanstvenega glasila; pisal*

bi marsikaj slovenski, kar zdaj pišem nemški. Da sem se odločil biti tudi sodelavec Jagičevega Archiva für slavische Philologie, vam utegne že znano biti. Matica bi lahko izdajala enak časopis, a ...»

Res je v Jagičevem Arhivu izšla 1876 Krekova razprava *Beiträge zur slavischen Mythologie (Veles, Volos in Blasius)*.¹ To je kar 18 strani obsežna, zelo učena razprava. A ker je v tej reviji prevladala antimitološka smer, nenaklonjena Kreku, ni v to revijo ničesar več poslal, kar potrjuje sam Jagič v Krekovem nekrologu 1905.² Tu je govor o bogu Velesu, izpričanem iz ruskih virov, znan v ljudski obliki Volos, ki naj bi nastal iz krščanskega Blasiusa.

Tega leta je poslal Josipu Jurčiču, uredniku Slovenskega naroda, ki je bil napisal tako ugodno oceno Krekove knjige, članek s spremnim pismom, ki se glasi:

»Dragi prijatelj!

Blagovolite med domače stvari uvrstiti priložen izkaz. - Kadar malo delo poleže, Vam bodem nekoliko stvari poslal za Listek, med drugim, če bog da, tudi obširniše naznanilo o Vašej izbornej tragediji, ktero v brezposelnih urah zopet in zopet prebiram ter se na njenej krasoti v pravem smislu naslajujem. Da more sploh naša mala literatura kaj enacega ustvariti, je dovolj pogoj njene svetlejšje bodočnosti. Prav srčno se Vam priporoča

Vaš stari prijatelj

Krek»

Torej sta si bila z Jurčičem prijatelja, mogoče sta si še kaj več dopisovala.

V poletnem semestru 1876 je predaval o tujih elementih v slovanskih povedkah in Slovo o polku Igorjevem. Imel je tudi dve uri filoloških vaj. V zimskem semestru 1876/77 pa je predaval o slovanski samostalniški skladnji. V tem semestru je imel mnogo skrbi zaradi boleznih otrok. 3. januarja 1877 piše Cimpermanu: *»Moj Bogomil mi je bil na šolskih počitnicah hudo zbolel in je šele pred nekterimi tedni čisto okreval; bil je skoro tri mesece bolan in jako smo se bali za njegovo življenje. Dečko je do zdaj bil jako marljiv in v šoli vedno prvi; mnogo se nadjam od njega in ako bode mogoče, ga bodem napeljeval, da postane, kar sem jaz - se ve da silil ga ne bodem. Lahko bi mu bilo, ko bi imel v meni svojega učitelja in po svojej smrti bi mu jaz tudi lahko zapustil, kar učenjak najbolje potrebuje, t. j. dobro urejeno in s težkim denarjem kupljeno knjižnico. Toda to je vse v božjih rokah in skoraj nespametno, da o tej kočljivi stvari tukaj govorim ...»*

Ko je Cimpermanu za Jožefovo 18. marca voščil za god, je spet potožil: *»S to zimo nisem bil nič zadovoljen. Sicer sem bil sam, hvala Bogu, dosti trden, ali Bogomila smo imeli čez deset tednov silno bolnega - da, večkrat na smrt bolnega. Okrevaj je zopet in že s tem moremo prav zadovoljni biti. Koliko sem v tem času prestal! Jelica nam je bila umrla, zdaj pak še Bogomil? Strašna misel, katera me je trpinčila noč in dan. Dečko je jako marljiv in kakor se kaže, tudi nadarjen, tedaj bojazen še tem večja. Zdaj je izven vsake nevarnosti in nadejati se je, da mu bo zdravje stanovitiše, kot mu je bilo osobito v zadnjem času ...»*

Tedaj mu je v Selcih umrl oče Jernej in zato piše: »21. t. m. bi moral biti pri neki obravnavi v Loki. Neodločen sem še, ali pojdem tja ali ne. Rad bi za svojega brata kaj storil, če bi bilo mogoče. On je namreč v očetovi oporoki čisto bil pozabljen in vsa očetova imovina je zdaj lastnina mačehina. Žalostne razmere, sila žalostne.«

Z novim šolskim letom 1877/78 je bil izvoljen za dekana filozofske fakultete, kar ni bila majhna čast. V zimskem semestru je predaval o glagolu v slovanskih jezikih ter o slovanski arheologiji in etnografiji.

V pismu Cimpermanu 20. oktobra 1877 pošilja svojo fotografijo za svojo nekdanjo gospodinjno Kunsteljnovo in toži, da ima veliko dela na dekanatu. To poudarja tudi v pismu za božič: »Moje delo je zadnji čas čisto zaostalo. Ne morem se ukvarjati z njim, dasi bi sila rad; drugih opravil imam letos toliko, da ni misliti na literarno zgodovino slovansko. Drugo izdajo prvega zvezka bi tudi trebalo, a še za to mi ni nikakor misliti zaradi prepiclega časa.«

Proti koncu semestra je po prejemu čestitke za god v pismu Cimpermanu 14. marca 1878 zapisal: »Veselo me je izvedeti, da ste literarno marljivo delavni in da osobito poslovenjevanje Fausta dobro napreduje. Jaz se letos ne morem dosta genoti, ker imam precej posla, kakršnega druga leta ni bilo. Vendar pa večasi precej storim tudi za linguisticis, dasi nikakor ne v tem obsegu, kakor bi sam rad.« Nadalje piše še o tem, kako so ga že skoraj pokopali: »Za god mi je čestital kakor vsako leto tudi moj brat Jože. Vesel sem bil njegovih vrstic, a bile so tako pisane, kakor bi prav ne vedel, ali sem še med živimi. Kakor v pismu stoji, raznesla se je bila po loških hribih novica, da sem težko in na smrt obolel...«

V poletnem semestru 1878 je poleg dela na dekanatu predaval konzonantizem slovanskih jezikov. Ko se je rešil dekanstva, se je pa vedno bolj vključeval v podporno društvo slovenskih visokošolcev, saj je sam izkusil študentsko revščino. Hodil je tudi na zборе visokošolskih društev, npr. v društvo Triglav. Vedno več je bilo imenovanj za častnega člana učenih akademij. V zimskem semestru 1878/79 je predaval o slovanskem vokalizmu in o lingvistični paleontologiji. Dela je imel čez glavo, Cimpermanu piše po novem letu 1879: »Pisal bi vam bil že preje, ali toliko posla imam zadnje mesece, da mi ne preostaja prostega časa prav nič. Tudi sem se o vseh svetih preselil v novo stanovanje in to mi je naredilo celo prekucijo v mojem redu: biblioteke še zdaj nisem čisto uredil in to mi dela tudi dosti sitnosti.«

Zima je prinesla spet bolezn. Cimpermanu ob voščilih za god 17. marca 1879 piše: »Huda je bila ta zima zame in za moje. Najprej je bil zbolel manjši dečko Gojmir, potem si je bil zlomil Bogomil srednji prst desne roke in dasi je bilo slednje že pred šestimi tedni, vendar pravi zdravnik, da pred enim mesecem ne bo mogel roke še rabiti. To vam je strašna nesreča, ker se je bati, da bode leto zgubil in šole ne dovršil. V prvem tečaju je bil 6. med 56-imi učenci, kako pak bode v drugem tečaju? – To je, kar me skrbi in zopet skrbi. Za Bogomilom prišla je bolezen nad ženo in slednjič sem se moral tudi jaz uleči in le počasi okrevam. Prava bolnica je v hiši in želim samo, da bi se barem bolezen enkrat poslovila od nas, drugo se bode sčasoma že zopet popravilo. – Da mi na literarno delovanje ni kmalu misliti, se razume samo ob sebi, in tudi to me peče, ker vem, koliko v nekaj tednih zamudim.« Tako smo zvedeli za vzrok, zakaj v tem času ni nič publiciral.

V poletnem semestru 1879 je predaval o ljudski epiki Slovanov. Blizu Gradca so Krekovi poleti 1879 kupili čisto majhno posestvo z malo bajto za bivanje o počitnicah. Zato je preživel poletne počitnice z družino tu in ni šel v svojo domovino, čeprav si je želel.

V zimskem semestru 1879/80 je predaval o slovanski sintaksi in nadaljeval predavanja o slovanski ljudski epiki.

Na Cimpermanovo novoletno voščilo odgovarja 3. januarja 1880 med drugim, da je bil za božič v svoji počitniški hišici, da bi po mnogih letih spet videl, kako je o božiču na kmetih. Potem pa sporoča še o svojem delu: *»Prašate me, kako je z mojim slovstvom? Reči moram, da sem zadnja leta prav mnogo studiral, a malo pisal. Zdaj zopet pak se utegne učenje pisanju umakniti in je tudi že zadnji čas, da ustrezem željam in vednemu priganjanju založnika, ki bi drugo izdajo moje slovanske literarne zgodovine rad videl že skoraj natisnjeno. Prvo izdanie je že zdavno poslo in poprašuje se prav zelo po knjigi ...«*

No, do ponovne izdaje *»Einleitung ...«* je še daleč, blizu pa je Krekova dejavnost ob reviji Kres, ki je v pripravi. V istem pismu pove tudi svoje mnenje o Slovenski Matici: *»Kar pišete o delovanju Slov. Matice in osobito o gosp. Cigaletu in Vrhovcu me je razvedrilo. Da bi le Cigale nikdar ne bi bil imel nesrečne ideje izdavanja atlasov in da bi mu odborniki ne bili v tem nikdar pritrdili. Stvar je stala mnogo materialnih žrtev, a ni dosti vredna in kar je več, skoro čisto nepotrebna. Koliko bi se bilo dalo potrebnega in koristnišega za to svoto spraviti med slovanski čitajoči svet.«*

In še nekaj družinskih zadev: *»Hvala bogu! Zdravi smo bili zadnje mesece še precej, naj bi bilo to tudi v prihodnje! Moj večji dečko je zdaj v 2. latinski šoli, mali pa utegne oktobra meseca pričeti z abecednico, če ne pride kaj vmes.«*

V pismu Cimpermanu za god pa poleg voščila še tole: *»Letos upam zopet enkrat priti v svojo ljubljeno domovino, ktere že več let nisem videl. Ako ne pride kaj vmes, pripeljem tudi svojega starejšega sinu Bogomila, s sabo; popeljem ga tudi v loške hribe v mojo rojstno vas, ki mi tolikrat prihaja v spomin ...«*

V poletnem semestru 1880 je predaval starejša obdobja slovanskih književnosti. Konec maja 1880 je pisal Cimpermanu o dr. Radoslavu Razlagu, ki je bil poročen z Lavrino teto: *»Prijatelj mi Razlag je bil po veliki noči prišel v Gradec se zdraviti. Oslabel je bil tako, da je pri meni obležal in ležal tri tedne res precej hudo bolan. Okreval pak je bil vendar prav dobro in se vrnil s svojo gospo zopet v Brežice, bil še dva tedna prav zdrav in dobre volje. Ali zbolel je potem zopet in mi samo toliko vemo, da se mu je bila ista bolezen zopet ponovila ... Trpel je nekatere dni zopet hudo ... Žal je sporočilo, ki je prišlo, povedalo, da je umrl 5. junija 1880 v Brežicah.«* Glede počitnic pa piše: *»Namenjen sem za 14 dni tudi letos na Bled, ker mi ondašnja kopel prav ugaja. Bog ve, ali pridem letos tja ali ne; skušal pak bodem vsekako, ker sem tega že več let navajen.«*

Krek se je v letu 1880 odločil za delo v dveh smereh: prva je priprava razširjene izdaje njegovega življenjskega dela *Uvod v slovansko literarno zgodovino*, druga pa sodelovanje in souredništvo nove celovške revije Kres. Koncem tega leta je prenehal Stritarjev Dunajski zvon. V Ljubljani so Jurčič, Kersnik in Tavčar snovali Ljubljanski zvon, štajerski in koroški delavci o tem niso dolgo nič vedeli in so pripravljali revijo

Kres pri Mohorjevi družbi v Celovcu. Gonilna sila je bil štajerski rodoljub Davorin Trstenjak, ki je 7. avgusta 1880 pisal Josipu Vošnjaku: »Dopisujem zdaj z nekaterimi starejšimi slovenskimi pisatelji zaradi izdavanja novega slov. leposlovnega časnika, katerega mislimo v Celovci v založbi Mohorjeve tiskarnice in knjigarne ob novem letu izdavat. Podpore imam še precej obljubljene. Takega časopisa nam je zelo treba. Zvon bode v novem letu izklenkal, Matica jalovo vegetira. Samim popevanjem in popivanjem ne bomo domovine rešili germanskih harpij, naša inteligenca se zmirom bolj množi in potrebuje berila, torej je moje podvzetje opravičeno...«

Trstenjak je verjetno naprosil dr. Jakoba Sketa, profesorja na celovški gimnaziji, za tehnično uredništvo novega lista. Dr. Sket je sprejel to mesto in začel tudi od svoje strani vabiti prijatelje v krog sotrudnikov. Med prvimi, ki jih je povabil, je bil njegov univerzitetni profesor dr. Gregor Krek. O tem svojem dopisovanju s Krekom je sporočil 22. julija 1880 Trstenjaku: »Gosp. prof. Krek mi je pisal. Na mojo izjavo, da nam je potreba časopisa, kakor je bil Janežičev Glasnik, mi priznava to potrebo in on sam bi podpiral takov list z veseljem. Zvon nam ne more zadostovati in če je tudi g. Stritar vsega spoštovanja vreden, lista on ne more v tem smislu izdajati, kakor ga izdaja, zato je potrebno več in različnih drugih rečij. Slovenski list, obširen za podluk in zabavo, to je za znanstvo in leposlovstvo, mora izdavat kako društvo ali tiskarna in to se lahko zgodi, kajti tukajšna tiskarna Družbe sv. Mohora bi prevzela takov list.«

V jeseni 1880 je bila trojica Trstenjak–Sket–Krek že gotova s pripravami za novi list in je izdala 1. oktobra 1880 datiran tiskan *Poziv* s programom. Iz tega programa se vidi, da je bil Kres »zasnovan docela v obliki nadaljevatelja tradicij Janežičevega Slovenskega Glasnika, Romantični kult prošlosti ter slovanske vzajemnosti pa praktična raznovrstnost gradiva, vzetega iz najrazličnejših panog znanja, sta tvorila njega signaturo ... Sploh se mora reči, da se novi list ni ustanavljal kot literarni organ kakšne mlade, med seboj strnjene generacije. Bil je nekak posthumus onega Janežiča, ki je bil že leta 1868 stopil v ozadje na ljubo literarno bolj dozorevajočemu Stritarju in Jurčiču.«⁴

Trda je Prijateljeva obsodba Kresa: »Stari polihistor Trstenjak in filolog ter specialist tradicionalnega slovstva dr. Gregor Krek naj bi bila po Sketovem mnenju dve zastavi, da se pod njima združijo moči slovenske. Imeni teh dveh umetnostno docela zastarelih in neakreditiranih mož naj bi bili znamki za literarna stremjenja mladega slovenskega pisateljskega pokolenja, ki je šlo v čisto gotovi literarni smeri že celo prek Stritarja!«⁵

To Prijateljevo mnenje je vsaj za Kreka pretirano omalovažujoče, saj je bil priznan slavist in učenjak. Tedaj so splošno Fr. Levec in njegovi okrog ljubljanskega Zvona postali Krekovi nasprotniki in ga neprestano kritizirali, posledica pa je bila, da se je Krek vedno bolj umikal iz javnosti in se zaprl v svoj kabinet.

Za zimski semester 1880/81 je napovedal uvod v slovansko arheologijo in etnografijo ter izbrana poglavja iz slovanske literarne zgodovine. Ta predavanja so v glavnem že ponovitve starejših predavanj, zato je imel več časa tudi za Kres. Ko je zvedel za ljubljanske priprave, je bil v zadregi in je skušal Sketa prepričati, naj odneha.⁶ Toda ni uspel. Prva številka Kresa je izšla že za božič 1880, kar zvemo iz Krekovega pisma Cimpermanu 30. dec. 1880, kjer piše: »Da vam Kres ugaja, me veseli, tudi

o raznih družih strani čujem isto. Kakor se kaže, porodilo se bode z novim letom pri nas prav živo literarno gibanje, in prav je tako. Naj bi bilo vzajemno tekmovanje v korist naroda in v prospah našega malega slovstva.»

Čeprav je imel dr. Krek za božične praznike oba sinka bolna, je pripravil tedaj prispevek za novi list, ki je izšel v drugi številki z naslovom *Kres*.²⁰ To je etnološka in etimološka razprava o šegi, po kateri je list vzel svoje ime. V uvodu govori pisatelj o veliki važnosti starih šeg, ki nam pogosto pomagajo osvetliti in razjasniti našo staro kulturno zgodovino. Med take šege spada kres. Pisec nam navaja različna imena za kres pri posameznih slovanskih plemenih in nam označuje bistvo te šege (*dies solistitialis*). Odločno zavrača mnenje, ki hoče v kresu iskati krščanski vpliv, in dokazuje na podlagi jezikoslovja in bistva te šege, da kres s Krstnikom nima globlje zveze, temveč je cerkev zaradi sočasnosti obeh praznikov polagoma s Krstnikom nadomestila stari poganski praznik. V opombi na koncu članka opozarja na svojo knjigo *Einleitung* etc., kjer je na str. 330 več o tem povedanega.

V tretji številki pod naslovom *Jezikovne malenkosti* obravnava etimološko podobo besed: nuta, beležnik, osoja. Cimpermanu piše 16. marca 1881 glede Kresa in Zvona: *»Jaz sem obeh listov vesel, ker mi je v razsojanje merodajen napredek slovstva in korist slov. naroda. Tekmovanje naj bi bilo samo v tem oziru uspešno in mislim, da bode tudi tako ostalo. Zdaj se je pokazalo, koliko delovnih moči imamo in Bog daj, da bi delovanje dolgo dolgo ostalo vztrajno in plodovito. Kar se mene tiče, ne morem toliko pisati, kakor bi rad, ker mi drugi posel prav malo časa pušča in je še ta navadno prav malo v istini prost. Vendar bom kako malenkost kakor do zdaj že utegnil spisati, osobito ako bode sčasoma gradiva za list premalo, česar se pa zdaj še ni nikakor bati. Veseli me posebno, da je list v gmotnem oziru zagotovljen in se založništvu nikakor zdej ni več bati denarne izgube.»*

V četrti številki je objavil celovski oz. rateški rokopis pod naslovom *O novoslovenskem rokopisu zgodovinskega društva*²¹ koroškega in članku priložil tudi faksimile. *»Tajnik koroškega zgodovinskega društva Hauser je koncem leta 1880 naletel na ta rokopis v nekem predalu, v katerem so med drugim shranjene millstättske stare listine. Pisan je na pergamentu in, kakor se pozna na robu, je bil odtrgan iz večje knjige. Druga stran nosi na čelu letnico 1467 in potem zaznamek: »fraternitas beate Marie (et) fraternitas ... Apostoli in Ratatscha.« Slutiti je, da je bil spomenik hranjen v Ratečah in prav tako ves kodeks, iz katerega je bil iztrgan. Paleografska znamenja kažejo na prvo tretjino petnajstega stoletja, druga stran je pa popisana za celih 50 let pozneje, kar dokazuje letnica 1467. Pravopis je nemški kakor v brižinskih spomenikih in podoben stiškemu rokopisu, ki je iz iste dobe. V jeziku se kaže gorenjsko narečje, medtem ko je v stiškem osnova dolenjščina.» Tako nam je Krek predstavil pomemben spomenik iz dobe našega pismenstva, ki zajema temeljne krščanske molitve očenaš, zdravamarijo in apostolsko vero.*

V poletnem semestru 1881 je predaval Slovo o polku Igorjevem, v Kresu pa je objavil razpravo *Papeška pisma britanskega muzeja in sv. Methodij*.²² Tu nas natančno seznanja s tistimi pismi papeža Janeza VIII in papeža Štefana VI, ki so se našla leta 1880 v britanskem muzeju in ki nam zgodovinsko zanesljivo govorijo o slovanskem apostolu Metodu v letih 873–875, kako so ga salzburški, passauski in freisinški škofje

črnili pri papežu zaradi slovanske liturgije. Iz listin je videti, da so v Rimu glede panonskih in moravskih cerkvenih razmer in zlasti zaradi rabe slovanske liturgije večkrat omahovali, vendar je treba priznati, da je v hudih časih bila rimska stolica edina, ki ni odtegnila krščanske ljubezni do Metoda in vsega, kar je z veliko gorečnostjo ustvaril v korist slovanskih ljudstev.

V Književnem pregledu Kresa je objavil spis *Starejše češko slovstvo*,¹⁰ v katerem poroča o izdajanju starejših čeških literarnih spomenikov v založbi Matice češke v Pragi. Mimogrede omenja hudi boj, ki se je znova vnel o pristnosti Kraljedvorskega in Zelengorskega rokopisa. Danes vemo, da sta to spretni mistifikaciji.

V septembrski številki Kres sporoča, da je Kraljevo češko društvo v Pragi (Regia societas scientiarum bohemica) izvolilo dr. Gregorja Kreka za dopisnega člana.

V zimskem semestru 1881/82 je predaval o vplivu krščanstva na jezik in mitologijo Slovanov. 29. decembra 1881 poleg voščila Cimpermanu sporoča, da je zadnjega pol leta imel mnogo bolezní v svoji rodbini in tudi sam včasí ni bil prav nič zdrav. Zato tudi ni ničesar pisal; sedaj je toliko boljše, da more vsaj svoje učiteljske dolžnosti opravljati. Kadar bo utegnil in mu tudi veselje do pisanja zopet pride, bo napisal vsaj nekaj vrstic za Kres, s katerim je povezano tudi njegovo ime, saj je listu pri rojstvu kumoval. Ker se mu zdi za naše razmere potreben, mu ostane srčno rad zvest in ga bo podpiral, kolikor mu dopuščajo njegove duševne zmožnosti. Potem pohvali še njegove Iveri v Kresu.

V Kresu 1882 je objavil temeljito študijo *Polyfem v narodni tradiciji slovanski*¹¹ kar v treh nadaljevanjih. Našel je Polifemov motiv v srbskih, ruskih in ukrajinskih povedkah, a tudi pri mnogih neslovanskih narodih.

Ob voščilu Cimpermanu za god 17. marca 1881 pravi, da ga v Ljubljano ne bo tako kmalu: *»Odkar imam neko bajto blizu Gradca, zahajam v počitnicah rad nerad tjakaj in jemljem tudi svojo rodbino seboj. Gorenjske hribe vzlasti bi sicer prav rad zopet videl in obiskal tudi Bled, ali ne vem, ali bode to letos mogoče. Pripravljam se na ta izlet že nekaj let, ali slednjič vendar vse splava po Muri. Tudi bi rad že enkrat svoje delo dokončal in pričel z natisom, ali tudi tu se silno ustavlja in ne vem, ali bode pred enim letom to mogoče. Časi napišem tudi kako recenzijo za kakor znanstveni nemški list in kakor vidite, pride tu in tam kaka vrsta tudi v Kres in vse to tudi nekaj časa vzame. Ker sem med letom vedno z uradnimi posli obložen, odložim rad slovstvovanje za počitnice in tako se skoro z mesta ne maknem. Treba je pa delati, dokler je še kaj moči, kajti predno se zavemo, potrka starost na duri.*

Kako hitro je minilo zadnjih 20 let! Kako malo sem bil v teh letih slovstveno delaven! Kdar se v študije zarijem, preteče često več mesecov, da niti statka ne napišem - in veliko prijetnejše je čitati od pisati!«

Za poletni semester 1882 je napovedal med drugim predavanja o srednjeveških povedkah v slovanskih književnostih. Poleti je pisal nedatirano pismo odgovornemu uredniku Kresa dr. Sketu in v njem povedal svoje mnenje o Pajkovi kritiki Gregorčičevih poezij. Sviri urednika, da lahko zaradi tega izgubijo naročnike, ker kritika govori o pesniku le negativno in poleg senčnih ni sončnih strani. Potoži mu tudi: *»Sam pridem zopet praznih rok, imam na drugi strani toliko posla, da mi ni misliti*

na Kres, kakor bi rad. Ko to pišem, ležijo štiri naloge na moji mizi in poleg še ena doktorska disertacija in dve knjižici za recenzijo. Še celo toliko Vam ne morem obljubiti, da bi za julij mogel kaj poslati in to tem manje, ker sem zadnje tedne bil primoran vse pisanje odložiti. Tudi imam vedno bolezní doma in Vam bode dosti, ako Vam povem, da je zadnje 4 tedne bil manjši dečko trikrat vselej po več dni prav nevarno bolan in še zdaj leži. V takih slučajih sem sploh zadovoljen, ako morem kaj čitati – za resni posel pak nikakor nisem.« Zal Sket ni upošteval Krekove sugestije in je objavil nesrečno Pajkovo kritiko, za kar mu je bilo potem pošteno žal.

V Kresu III je objavil tudi ostro oceno *Letopisa Matice slovenske za leto 1881*.¹² Že Pajkov spis »Lessingova in Šekspirova sodba o Židih« je dal na ostro rešeto, medtem ko je Vrhovčev spis »Nestor in ustanovljenje ruske države« ocenil za plagiat, slabo prevedeno razpravo danskega učenjaka Thomsena. Tudi dve Šumanovi razpravi o Slovanih je ostro pretresel, čeprav sta med boljšimi. Za konec je zapisal: »Učenemu odboru več vidnosti, večini pisateljev več in globlje vednosti!«

12. avgusta piše Sketu zelo kritično o sodelavcih Ljubljanskega Zvona in na koncu še nekaj besed o počitnikovanju v bajti: »Na moji bajtariji imam samo križe in nadloge, same sitnosti in skoraj nobenega veselja. Ljudje nemški (meni) uindischarju ondi kradejo kakor ciganje in ničesar ne morem storiti proti temu ...«

V šolskem letu 1882/83 je spet opravljal posle dekana filozofske fakultete. V pismu 17. oktobra 1882 se zahvaljuje Sketu za poslano slovnico v drugi izdaji in pripiše še: »Zdaj so zame najbolj tesni dnevi. Pregledati sem moral pet domačih nalog in jih oceniti in vrhu tega pošiljajo še vedno dekani dijake k meni, da jim potrdim njihova, v slovanskih jezikih spisana spričevala. Ker mladeniči navadno slovenščino prav slabo znajo, moram sam te liste predstavljati, kar vzame mnogo nepotrebnega časa. Drugam jih ne morem pošiljati in tako jemljem vsako leto tudi to butaro na svoja ramena. Prihodnji teden pa začnemo zopet z izpiti in to mi bode zopet mnogo časa vzelo ...«

O Kresu III je v več nadaljevanjih objavljajl *Razne malenkosti*, ki pa so jih bralci ugodno sprejeli. Literarno akademsko društvo »Triglav« v Gradcu je na občnem zboru 13. januarja 1883 izvolilo prof. Kreka za svojega prvega častnega člana. Saj pa je našim študentom veliko materialno pomagal kot predsednik Podpiralne zaloge slovanskih vseučilišcnikov v Gradcu, ki je vsako leto izdala svoje tiskano poročilo.

Cimpermanu se zopet oglašá za jožefovo 1883. Poleg čestitke za god pripominja med drugim: »Kar ste mi pisali o Kresu, jemljem na znanje cum grano salis. Strankarstva je po vsem svetu veliko in pri nas cveti in optima forma. List je nekaterim samo zaradi tega nevzgojen, ker kali monopol, kateri bi bil tudi našim razmeram nesrečen. Smem Vam povedati, da ima Kres med Slovani dosti prijateljev in med njimi jako veljavnih. Miklošič sam, mož svetovne slave, izrazil se je o njem že večkrat jako laskavo in isto tako ga hvalijo učenjaki srbski, ruski in češki ...«

Za poletni semester 1883 je napovedal predavanje o primerjalnem glasoslovju staroslovanščine. Seveda je poleg predavanj opravljal še posle dekana. 10. maja Sketa zaskrbljeno sprašuje o Kresu: »Kaj je pa z naročniki? Po Vašem pisanju sklepam, da se listu gmotno slabo godí. To me skrbi, kajti žalostno bi bilo, ko bi morali zaradi preslabe podpore občinstva list celo ustaviti. Koliko je naročnikov? ...«

Ravno mesec dni kasneje, 10. junija, sporoča Cimpermanu, da mu je gospa Razlagova prepustila vse bratove pesmi, ki so še v tiskarni. Potem se opravičuje, zakaj ga ni v Ljubljano: »V Ljubljano se spravljam že nekaj let, ali vedno pride kaj vmes, da ne pridem do tega. O veliki noči je bilo vreme pregrdo in sem se moral odpeljati v Ptuj zaradi Miklošičeve slavnosti. O Duhovem¹⁵ bil sem tudi že precej blizu, ali vendar ni šlo zaradi drugih vzrokov. Morda pa vendar še pred velikimi počitnicami pridem ... Moja stara bolezen je vedna selitev, od leta 1880 sem se selil trikrat; letos je bilo to baš mej velikonočnimi počitnicami in tudi to je potovanje oviralo. Pri vsaki selitvi pa pridem zopet ob kakih pet do šest tednov, ker mi je treba knjižnico urejati in druge ropotije v red spraviti ...«

Čez dobra dva tedna, 27. junija 1883, se mu spet oglašja: »Kolikor mi prostega časa preostaja, ga vsega porabim za učenje. Omislil sem si zopet celi sklad novih knjig in bi samo želel, da bi jih mogel tako prebirati, kakor bi rad. Le tu pa tam kaj dostavljam prvemu zvezku literarne zgodovine slovanske in sčasoma utegne iz teh malenkosti narasti obširna knjiga. Kadar pak odložim dekanstvo, bom tudi pisanje energičneje poprijel, se ve da, ako mi ostane zdravje in veselje do dela ...«

Slavni jezikoslovec dr. Franc Miklošič, začetnik slavistike na dunajski univerzi, je bil rojen 20. novembra 1813 v Radomerščaku pri Ljutomeru. Blížala se je njegova 70-letnica in štajerski rojaki so jo sklenili proslaviti, čeprav se je bolehnji jubilan ne bo mogel udeležiti. Predsednik pripravljalnega odbora je bil dr. Gregor Krek in v počitnicah 1883 je bil preobložen z delom in skrbmi za izvedbo te proslave, predvidene za nedeljo, 2. septembra 1883, v Ljutomeru.

Odbor je pripravil in razposlal vabila z naslednjim sporedom: 1. Svečani prihod iz Kamenščaka v Ljutomer ob 10. uri, kjer ljutomerski župan pozdravi goste. 2. Svečana maša, ki jo bo ob 11. uri bral gospod profesor in zlatomašnik dr. Josip Muršec iz Gradca. 3. Po maši bo slovesnost na glavnem trgu v Ljutomeru. Uvodni pesmi Molitev (D. Jenko) sledi pozdrav gospoda profesorja dr. Gregorja Kreka. Zbor nato zapoje pesem Lepa naša domovina (Lichtenegger) in Jadransko morje (Hajdrih). Slavnostni govor govori gospod župnik Božidar Raič. Za zaključek zbor zapoje še Mili kraj (Nedved). 4. Skupni obed pri gosp. Vaupotiču. Med obedom zbor zapoje še pet pesmi. 5. Na večer sledi še veselica. Med točkami igra domača godba.

Slovenski narod sporoča 3. septembra da se je slavnosti udeležilo 5000 ljudi, 4. septembra pa, da je prvi govoril gosp. dr. Gregor Krek iz Gradca in v izvrstnem, krepkem govoru narisal delovanje in zasluge slavljnika. Ker bo gosp. Krek dal na voljo svoj govor za objavo (objavljen je bil 10. septembra), naj danes omenimo samo to, da je bil govor sprejet s tisočericimi navdušenimi živio klici.

V Kresu IV je Krek nadaljeval *Razne malenkosti*. V 14. številki Slovana je Fran Brunet objavil uvodni članek *Dr. Gregor Krek*¹⁶ s portretom. Poleg podatkov o življenju in delu poudari še njegovo skrb za vseučiliško mladino: »...On ne navaja učencev samo do više vede, temveč je v vseh okolnostih njih svetovalec in vodnik. S pravo požrtvovalnostjo oskrbljuje predsedništvo Podporne zaloge, skrbi za dijake ter jih podpira; a na drugi strani zanima se z isto ljubeznijo za njihovo društveno življenje. Vsako priliko porablja, da jih s svojo navzočnostjo in gorko besedo, naj bo v navadnih shodih dijaških društev ali pri njihovih veselicah, navdušuje za vedo,

SLOVAN.

Štev. 14. V Ljubljani, dan 3. aprila. 1884.

Dr. Gregor Krek.

Članke v tem listu so pisane od različnih pisateljev, katerih imena so našli v spodnjem seznamu. Če kdo želi dati svoje delo, naj ga pošlje na redni profesor dr. Gregor Krek, v Ljubljani, na Dunajski ulici št. 14. Če kdo želi dati svoje delo, naj ga pošlje na redni profesor dr. Gregor Krek, v Ljubljani, na Dunajski ulici št. 14.

Članke v tem listu so pisane od različnih pisateljev, katerih imena so našli v spodnjem seznamu. Če kdo želi dati svoje delo, naj ga pošlje na redni profesor dr. Gregor Krek, v Ljubljani, na Dunajski ulici št. 14. Če kdo želi dati svoje delo, naj ga pošlje na redni profesor dr. Gregor Krek, v Ljubljani, na Dunajski ulici št. 14.

Gregor Krek.

Prva stran revije Slovan 3. aprila 1884 s portretom dr. Gregorja Kreka

med bratoma ali med očetom in sinom, ne da bi to bojavnika vedela. Tu objavlja varianto o boju med Kraljevičem Markom in njegovim očetom, ki je bila objavljena nedavno v dubrovniškem Slovincu, zapisana pa ob Neretvi.

O delu za svojo knjigo zveemo iz novoletnega voščila 1886: *«O velikih počitnicah bil sem na jug namenjen, kakor že več let zapored, in tudi letos je moje potovanje ostalo želja in Bog ve, kdaj bodem zopet stopil na gorenjska tla, ktera sem prej obiskoval vsako leto. Zdaj me zadržuje neko silno težavno delo, v katerim se trudim že nekaj let, dasi ne neprenehoma. Ako bodem do julija stvar dovršil, otresele bodem mestni prah, uzel popotni les v roko in potem hajdi v domovino za nekatere tedne s sinom Bogomilom, ki bode to šolsko leto srednjo šolo, ako Bog da in sreča junaška, končal.»*

V Kresu VI je Krekov zadnji prispevek *Češki Trut pa slovenski Trot*.¹⁷ Avtor tu še v trdni veri v pristnost Zelengorskega rokopisa, v katerem je omenjeno bajno bitje Trut, le-tega vzporeja s Trotom iz slovenskega bajeslovja. - Zaradi dela pri svoji knjigi je to leto le malo napisal za Kres, ki je kot znanstveni list hiral in izhiral.

Za Gregorjevo 1886 je Krek še dobil pismo starega prijatelja Cimpermana. V svojem odgovoru, voščilu za jožefovo, piše: *«V moji rodbini mlajši sinek vedno boleha, dasi je sicer krepke postave. Dela mi mnogo skrbi, ker je še v nevarnih letih mladosti, to je onih, ko mladine mnogo pomrje. Bogomil pak je letos že osmošolec in pride ta mesec tudi na*

posebno pa za ljubezen do domovine in svojega jezika.»

V letu 1884 je manj predaval in objavljal, ker je intenzivno delal za novo izdajo svoje temeljne knjige. Pač pa je v graškem časniku Südsteirische Post objavil tri članke s področja slovstvene folklore sin Bogomil, potem pa še pripravil prvo vseslovensko zbirko slovenskih ljudskih pravlji in povedk, ki je izšla v dveh snopičih pri Ljudski knjižnici v Mariboru pod naslovom *Slovenske narodne pravljice in pripovedke*¹⁸ in šteje 55 besedil, že doslej objavljenih v raznih listih in časnikih. Zbirka je gotovo nastala na pobudo in s pomočjo očeta Gregorja, predvsem pa s pomočjo njegove bogate knjižnice. Tako je vse kazalo, da bo Bogomil šel po očetovih stopinjah, a 1886 se je vpisal na pravo in postal advokat na Dunaju in v Gradcu, kjer je umrl leta 1927.

V Kresu V je objavil članek *Še enkrat nemška pesem o Hildebrandu in njene sestre slovenske*.¹⁶ Tu že drugič dopolnjuje Hubadov članek (prvič v Kresu III, Razne malenkosti št. 5) o motivu boja

novačenje. Ne bodem prav nič žalosten, ako ga ne obdržijo. Ako ga utegne kaj rešiti, je zgolj slab pogled, drugače je gotovo sposoben za vojaški stan, ki je nam Slovencem že vzel mnogo mlade inteligence. Ljudje, ki po prašnih šolskih klopek tiče, niso dosta žilavi in vstrajni pri vojaci in jih vsled tega smrtna kosa mnogo pokosi. Zato sem tudi za Bogomila v skrbeh, ako ga bodo vzeli.

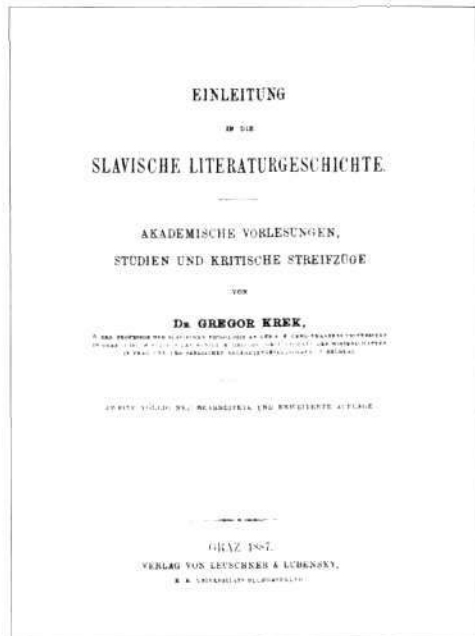
Letos utegnem iskati po več letih zopet velike šolske počitnice, kajti upam, da bode do avgusta meseca moja knjiga dotiskana.»

V zimskem semestru 1886/87 je predaval o sintaksi jugoslovanskih jezikov in o začetkih slovanskih literatur. Poleg predavanj je pridno delal pri rokopisu knjige in ga, kot vidimo iz uvoda k drugi izdaji, dokončal za božič 1886 ter ga izročil založnici, univerzitetni knjigarni Leuschner & Lubensky. Kot prvo je tudi drugo izdajo tiskal B. G. Teubner v Leipzigu. O poteku tiskanja ne vemo nič, ker si s Cimpermanom ni več veliko dopisoval. V letu 1887 je ostalo samo še pri konvencionalnem voščilu 14. marca za god ob jožefovem:

«Dragi prijatelj! Hvala Vam na Vašem prijaznem spomninu in željahi o priliki mojega godu. Res je tudi Vaš god blizu, sprejmite isto tako tudi moja voščila z istim blagim namenom, kakor so bila vaša. Osobito Vam pa še želim, da bi se zdravje Vaše popolnoma utrdilo, kajti brez zdravja jedva pol življenja ...»

Gotovo je imel še ogromno dela s korekturami. Jeseni je končno le izšel **Uvod v slovansko literarno zgodovino** (Einleitung in die slavische Literaturgeschichte). Akademska predavanja, študije in ogledi od dr. Gregorja Kreka, rednega profesorja slovanske filologije c. kr. Karl-Franzeve univerze v Gradcu, dopisnega člana češke akademije znanosti v Pragi in srbskega znanstvenega društva v Beogradu. Druga, popolnoma na novo predelana in razširjena izdaja. Gradec 1887. Založba Leuschner & Lubensky, univerzitetna knjigarna. Str. XI + 887.

Ta knjiga je zlahka sad velikanskega truda, znanja in ljubezni do slovanstva in slovenstva. Impozantna je po obsegu in zelo zahtevna, opombe so namreč daljše od teksta samega, kar ugotavlja tudi Damjan Ovsec v svoji Slovanski mitologiji.¹⁶ Delo je zastarelo tam, kjer Krek navaja nekatere spomenike, ki so se izkazali za apokrifne. Ovsec tudi ugotavlja, da Krek kritično gleda na romantični zanos in iskanje mitološkega za vsako ceno pri Rusu Famicinu v delu Božanstva starih Slovanov iz leta 1884, zato so podobni očitki Krekovi knjigi neutemeljeni in zlonamerni.

Naslovna stran Krekovega žitljenskega dela *Einleitung in die slavische Literaturgeschichte*, Gradec 1887

Gregor Krek se je z družino veliko selil po mestu Gradec; za dalj časa se je ustabil na Villefortgasse 11 v prvem nadstropju. (Foto Janez Dolenc)

V svojem predgovoru k drugi izdaji pripominja: »Pri svojem prvem izidu ta spis ni samo v slovanskih deželah, ampak tudi v Nemčiji, Angliji in Franciji s strani kritike doživel nadvse prijazen sprejem. Tej okoliščini je pač pripisati, da se je že po preteku malo let pokazala potreba nove izdaje. Zaradi v toliki meri izrečenega priznanja se mislim najbolje oddolžiti tako, da sem ga v vseh delih na novo predelal in razširil, pri čemer se je prvotni obseg približno potrojil. Z majhno prostovoljno prekinitvijo sem ves od poklicnega dela preostali čas zadnjih šest let posvetil izključno temu delu in pri tem dokončal posamezne dele po vrstnem redu, določenem v knjigi ... Naj poudarim, da so posamezni večji deli prve izdaje te knjige ponatisnjeni skoraj dobesedno, ne da bi bilo to posebej označeno.

Korekturi sem posvečal največjo skrb, posebno ker pri knjigi kot je ta, mnogo zavisi od pravilnosti tiska ... Naj knjiga najde tudi v novi obdelavi tako simpatičen sprejem kot ob prvem natisu, potem bi bil jaz za trud in skrb dovolj poplačan.«

Pod črto ima obsežne opombe, ki odkrivajo Krekovo veliko znanje in razgledanost; pozna ljudsko slovstvo ne samo pri evropskih, ampak tudi pri izvenevropskih narodih, obvlada vse slovanske in svetovne jezike itd. Posebno so aktualne navedbe naslovov in datumov objav vseh do tedaj izišlih zbirk slovanskih bajk, pravljic, povedk, basni, šaljivih zgodb, pregovorov, ugank, pesmi in šeg. Te izdaje je zbiral ne samo za seminarsko knjižnico na univerzi, ampak tudi za svojo zasebno knjižnico. O tej bogati knjižnici pripoveduje tudi njegov sin, pravnik in skladatelj Gojmir v Obiskih Izidorja Cankarja.

Cena knjige je bila 12 goldinarjev, za tiste čase kar velik denar, če pomislimo, da je kmečka dekla za letoletno delo zaslužila 15 do 20 goldinarjev.

Avtor Registra, zadnjih 20 strani v knjigi, je bil Krekov učenec, profesor Franc Hubad, ki je že ob koncu leta 1886 naznanil v LZ novo Krekovo knjigo,¹⁹ po izidu pa v LZ napisal obsežno predstavitev knjige,²⁰ s katero je učeno delo približal tudi preprostemu bralcu. Naj citiram samo odlomek Hubadovega spisa: »Drugo izdanje Krekove knjige se odlikuje od prvega že po svojem obsegu, knjiga se je razširila več kot za polovico. Trebalo je namreč povedati o marsičem kaj natančnejšega in obširnejšega, tu in tam je veljalo spregovoriti o kakem mnenju drugih učenjakov, ki so krenili na druga pota, skratka, trebalo je vzeti v poštev vso literaturo zadnjih let in prereševati posebno stare izvornike za slovansko zgodovino ...«

V *Blätter für literarische Unterhaltung* je 27. oktobra 1887, v št. 43 izšla ocena Fraugott Pech na 6 straneh pod naslovom *Zur slavischen Literatur*. – Daljšo kritiko je napisal berlinski slavist Aleksander Brückner in jo objavil v *Deutsche Literaturzeitung* 1888 na str. 52. Kot Jagić je bil tudi ta nasprotnik mitološke struje. Jagić je šele ob Krekovi smrti mimogrede ošvrknil to njegovo življenjsko delo, da je že ob izidu tu in tam zaostajalo za najnovejšimi stališči slavistične vede.²¹

Ta najnovejša stališča pa so začela predvsem zapostavljati slovstveno folkloristiko. Po Kreku sta jo na graški univerzi še gojila dr. Karel Štrekelj in dr. Matija Murko, toda na novo ustanovljeni ljubljanski univerzi sta profesorja dr. Franc Kidrič in dr. Ivan Prijatelj prezrla to poglavje slavistike. Če bi uspelo priti na univerzo dr. Ivanu Grafenauerju, bi bilo najbrž drugače. Tudi po drugi vojni se ljudska književnost ni uvrstila med predavanja. Prof. Slodnjak je sicer nagovarjal Ivana Grafenauerja, vendar se je le-ta počutil že prestar in ni sprejel. Šele nedavno je dr. Mariji Stanonik uspelo, da so sprejeli njena predavanja iz slovstvene folklore na ljubljanski in mariborski univerzi.

OPOMBE:

¹ *Archiv für slavische Philologie* I, 1876, str. 134–151.

² On je bil iz znanstvenega prepričanja velik častilec mitologije, kar je šlo pri njem tako daleč, da je sam prekinil sodelovanje z našim glasilom, ker so v njem sodelovali predstavniki antimitološke struje: Al. Wesselofsky, A. Brückner in jaz (Jagić). *Archiv für slavische Philologie* XXVII, 1905, str. 633.

³ Ivan Prijatelj; *Slovenska kulturnopolitična in slovstvena zgodovina* VI, 37–39, 1985.

⁴ Isti, str. 44.

⁵ Isti, str. 55.

⁶ *Kres* I, 1881, str. 49–61.

⁷ *Kres* I, 1881, str. 117–125.

⁸ *Kres* I, 1881, str. 173–190.

⁹ *Kres* I, 1881, str. 345–354.

¹⁰ *Kres* I, 1881, str. 360–364.

¹¹ *Kres* II, 1882, str. 42–52, 103–115, 155–174.

¹² *Kres* II, 1882, str. 442–445.

¹³ Duhovo, praznik sv. Duha, binkošti.

¹⁴ *Slovan* I, 1884, str. 105–106.

¹⁵ B. Krek, *Slovenske narodne pravljice in pripovedke*, Maribor 1885.

¹⁶ *Kres* V, 1885, str. 104–112.

¹⁷ *Kres* VI, 1886, str. 183–185.

¹⁸ Damjan J. Ovsec, *Slovanska mitologija in verovanja*, Domus, Ljubljana 1991, str. 59–60.

¹⁹ Franc Hubad, Nova knjiga. *Ljubljanski zvon* 1866, str. 570.

²⁰ Fr. Hubad, Imenitna knjiga. *Ljubljanski zvon* 1887, str. 121–123, 181–183, 309–311, 374–376, 436–440.

²¹ *Archiv für slavische Philologie* XXVII, 1905, str. 633.

ZUSAMMENFASSUNG

Gregor Krek auf der Höhe seines Schaffens als Ordinarius an der Grazer Universität

Dr. Gregor Krek hat am 15. Mai 1875 endlich schon das lange erwartende Dekret erhalten, womit er zum Ordinarius an der Grazer Slawistik berufen wurde. Seine Pflicht war, 5 Stunden pro Woche sein Fach vorzulesen. Jedes dritte Semester musste er noch Sondervorlesungen halten. Bald hat er noch ein freudiges Ereignis erlebt: am 27. Juni wurde sein zweiter Sohn Gojmir geboren, der sich später als Jurist und Musikpublizist durchgesetzt hat. Dr. Krek hatte die ganze Zeit vor den Augen, die Fortsetzung seiner Einleitung in die slowenische Literaturgeschichte schreiben zu müssen. Aber bis 1880 haben ihn Krankheiten in seiner Familie und Pflichten an der Philosophischen Fakultät behindert. Erst im Jahre 1881 hat er sich neben seinen Vorlesungen noch auf zwei Gebieten an die Arbeit gemacht. Er ist Mitarbeiter und Mitredakteur der neuen literarischen und wissenschaftlichen slowenischen Zeitschrift *Kres* geworden. In den Jahren ihres Erscheinens bis 1886 hat er ziemlich viele Beiträge veröffentlicht, gleichzeitig hat er die Fortsetzung seines Grundwerkes *Einleitung* geschrieben. Im Jahre 1887 hat er endlich sein Lebenswerk *Einleitung in die slawische Literaturgeschichte* veröffentlicht. Das Werk umfasst 887 Seiten. Wertvoll sind seine genaue Bemerkungen unter dem Strich. Mit seinem Werk hat er die Höhe seines Schaffens erreicht.